

Grondwettelijk Hof

**PERSBERICHT
BETREFFENDE HET ARREST NR. 82/2017**

Verlenging Doel 1 & 2

In het kader van de behandeling van het beroep tot vernietiging van de wet waarbij de industriële elektriciteitsproductie door de kerncentrales Doel 1 en 2 met tien jaar wordt verlengd, beslist het Grondwettelijk Hof om prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie te stellen. Dat Hof moet bepalen of het Europese recht vereiste dat er een milieueffectrapportering was alsook een procedure die inspraak van het publiek mogelijk maakt, vóór het aannemen van de wet die in die verlenging voorziet. Indien dat zo zou zijn, wil het Grondwettelijk Hof vernemen of het de gevolgen van de bestreden wet, die strijdig met het Europese recht zou blijken, kan handhaven.

1. Context van de zaak

Artikel 2 van de wet van 28 juni 2015 stelt de datum van de desactivering en van het einde van de industriële elektriciteitsproductie van de kerncentrales Doel 1 en 2 uit.

De vzw « Inter-Environnement Wallonie » en de vzw « Bond Beter Leefmilieu Vlaanderen » willen dat het Hof die bepaling vernietigt in zoverre de verlenging van de levensduur van de kerncentrales Doel 1 en 2 niet zou zijn voorafgegaan door een milieueffectrapportering en er geen procedure beschikbaar was die inspraak van het publiek mogelijk maakte. Volgens die vzw's zijn aldus grondrechten geschonden, namelijk het beginsel van gelijkheid en niet-discriminatie en het recht op een gezond leefmilieu, en daarmee samenhangende verdragen, waaronder het Verdrag van Espoo (inzake milieu-effectrapportage in grensoverschrijdend verband) en het Verdrag van Aarhus (over de toegang tot informatie, inspraak in besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden).

België telt zeven kerncentrales (vier in Doel en drie in Tihange), waarbij het nucleaire park tussen 15 februari 1975 en 1 december 1985 in werking is gesteld. De wet van 31 januari 2003 « houdende de geleidelijke uitstap uit kernenergie voor industriële elektriciteitsproductie » bevatte twee beginselen : enerzijds, het verbod om een nieuwe kerncentrale in België te bouwen en, anderzijds, een tijdschema voor de geleidelijke uitstap uit kernenergie door de kerncentrales 40 jaar na de industriële ingebruikname ervan te desactiveren, waarbij 2025 de datum voor de definitieve uitstap uit kernenergie vormt. In geval van bedreiging voor de bevoorradingszekerheid van het land inzake elektriciteit en in geval van overmacht, kan de regering van dat tijdschema afwijken.

Een wet van 18 december 2013 heeft dat tijdschema gewijzigd zodat de kerncentrale Tihange 1 langer dan 40 jaar na de ingebruikname ervan kan blijven werken. Daardoor wordt

de duur van de elektriciteitsproductie ervan met tien jaar verlengd, namelijk tot 1 oktober 2025. Als tegenprestatie dient Electrabel een jaarlijkse vergoeding te storten.

In de bestreden wet van 28 juni 2015 wordt hetzelfde gedaan voor de centrales Doel 1 en 2, waarbij Electrabel als tegenprestatie voor die verlenging een jaarlijkse vergoeding dient te storten die wordt toegewezen aan het « Energietransitiefonds », waarvan de nadere regels in een wet van 12 juni 2016 werden gepreciseerd.

2. De draagwijdte van de wet

Met betrekking tot de centrale Doel 2, verlengt de wet de geldigheid in de tijd van de individuele vergunning tot industriële elektriciteitsproductie, die zonder beperking in de tijd aan de exploitant van die centrale was verleend. Noch een milieueffectrapportering noch een procedure die inspraak van het publiek mogelijk maakt, waren vereist. Het Hof merkt op dat de beperking in de tijd die bij de wet van 31 januari 2003 was vastgesteld, met het oog op de geleidelijke uitstap uit kernenergie, niet paste in het kader van de uitvoering van een verplichting die uit een internationale bepaling voortvloeide, maar volgde uit de keuzes inzake het economische en energiebeleid van het land.

Daarentegen houdt de bestreden wet voor centrale Doel 1 – waarvan de individuele vergunning tot elektriciteitsproductie krachtens de wet van 18 december 2013 is verstreken – in dat een nieuwe individuele vergunning tot industriële elektriciteitsproductie aan de exploitant van die centrale wordt verleend en dat de exploitatievergunning wordt aangevuld met nieuwe bepalingen betreffende de elektriciteitsproductie, overeenkomstig de bepalingen van het algemeen reglement op de bescherming van de bevolking, van de werknemers en het leefmilieu tegen het gevaar van de ioniserende stralingen (ARBIS).

3. De prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie van de Europese Unie

Het Hof is van oordeel dat een lidstaat van de Europese Unie vrij blijft om de structuur van zijn energievoorziening te bepalen. Die staat kan evenwel niet worden vrijgesteld van het naleven van de milieuplichtingen die uit het recht van de Europese Unie voortvloeien. Om duidelijkheid over de draagwijdte van die verplichtingen te krijgen, beslist het Hof om verschillende prejudiciële vragen aan het Hof van Justitie te stellen over het Verdrag van Espoo, het Verdrag van Aarhus, twee richtlijnen en de mogelijke handhaving van de gevolgen van de bestreden wet bij strijdigheid met (één van) die rechtsregels.

Het Verdrag van Espoo legt verplichtingen op inzake milieueffectrapportage van bepaalde activiteiten die mogelijk een belangrijk nadelig grensoverschrijdend effect hebben.

In dat verband wil het Grondwettelijk Hof het volgende vernemen :

- Is het Verdrag wel van toepassing op wetgevende akten ?
- Zo ja, is het van toepassing vóór een wet waarbij wordt toegestaan dat de desactivering en het einde van de industriële productie van kerncentrales wordt uitgesteld ?
- Leidt dat tot een verschillende opvatting naargelang het de kerncentrale Doel 1 of Doel 2 betreft ?
- Kan de bevoorradingszekerheid van het land inzake elektriciteit een dwingende reden van algemeen belang uitmaken waardoor van de toepassing van het Verdrag van Espoo kan worden afgeweken of waardoor zij kan worden geschorst ?

Het Verdrag van Aarhus strekt ertoe inspraak van het publiek bij milieubesluiten, waaronder die met betrekking tot kerncentrales, mogelijk te maken.

In dat verband wil het Hof weten :

- Is het Verdrag ook van toepassing op het uitstellen van de datum van desactivering en van het einde van de industriële elektriciteitsproductie van een kerncentrale ?;
- Is, desgevallend, inspraak van het publiek vereist vóór het aannemen van de wet waarbij dat uitstel wordt verlengd of enkel vooraleer de bestuurshandelingen worden gesteld waarbij die wet wordt uitgevoerd ?;
- Kunnen dwingende redenen van algemeen belang, die met name verband houden met de bevoorradingsszekerheid van het land inzake elektriciteit, verantwoorden dat van de toepassing van het Verdrag van Aarhus wordt afgeweken of dat zij wordt geschorst ?

Daarnaast stelt het Hof ook vragen over de richtlijn 2011/92/EU betreffende de milieueffectbeoordeling van bepaalde openbare en particuliere projecten en de richtlijn 92/43/EEG inzake de instandhouding van de natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna – aangezien de centrales Doel 1 en 2 dicht bij beschermde zones zijn gelegen. In het bijzonder wenst het Hof te vernemen of die richtlijnen op de bestreden wet van toepassing zijn en, in voorkomend geval, op verschillende wijze naargelang het de centrale Doel 1 of Doel 2 betreft.

Met de laatste vraag tast het Grondwettelijk Hof de mogelijke gevolgen af indien het op grond van de antwoorden die door het Hof van Justitie op al die vragen zijn verstrekt, tot de conclusie zou komen dat de bestreden wet één van de uit het verdrags- en Europees recht voortvloeiende verplichtingen schendt, zonder dat de bevoorradingsszekerheid van het land inzake elektriciteit een dwingende reden van algemeen belang kan uitmaken. In het bijzonder wenst het Hof te vernemen of het de gevolgen van de wet van 28 juni 2015 kan handhaven om rechtsonzekerheid te voorkomen en het mogelijk te maken dat de verplichtingen tot milieueffectbeoordeling en tot inspraak van het publiek worden nagekomen.

Deze informatieve nota, opgesteld door de griffie en de referendarissen die met de persrelaties zijn belast, bindt het Grondwettelijk Hof niet. Uit de aard zelf van de samenvatting, bevat zij niet de in het arrest noodzakelijk opgebouwde redeneringen noch de specifieke nuanceringen van het arrest.

Het arrest 82/2017 is te vinden op de webstek van het Grondwettelijk Hof, www.grondwettelijk-hof.be (<http://www.const-court.be/public/n/2017/2017-082n.pdf>).

Contactpersonen voor de pers :

Sarah Lambrecht : sarah.lambrecht@grondwettelijk-hof.be; 02/500.12.83

Frank Meersschaut : frank.meersschaut@grondwettelijk-hof.be; 0475/32.52.18